

Norrtälje kommun

## Beslut för förskoleklass och grundskola efter tillsyn i Edsbro skola i Norrtälje kommun

## Skolinspektionens beslut

### Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Norrtälje kommun att senast den **10 januari 2020** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

### Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen konstaterar att Norrtälje kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Det bedrivs ett aktivt och medvetet värdegrundsarbete för att skapa en miljö som bygger på respekt och delaktighet. (Lgr 11, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, En likvärdig utbildning, God miljö för utveckling och lärande, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper)

### Åtgärder

- Rektorn ska se till att det bedrivs ett aktivt och medvetet värdegrundsarbete och att det arbetet bland annat tar sin utgångspunkt i de behov som finns på skolan.

### Grundläggande förutsättningar för skolenheten

Skolinspektionen konstaterar att Norrtälje kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan arbetar främst förebyggande och hälsofrämjande och stödjer elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen; Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar)
- Elever ges en studie- och yrkesorienterande verksamhet som tillgodoser deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet så att eleverna får pröva och utveckla sina intressen oberoende av könstillhörighet. (2 kap. 29 § skollagen; 10 kap. 8 a § skollagen; Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, 2.8 Rektorns ansvar)

### Åtgärder

- Att elevhälsan ges förutsättningar så att samtliga kompetenser som ska ingå i elevhälsan arbetar förebyggande och hälsofrämjande och inte begränsas till det åtgärdande arbetet.
- Att det förebyggande och hälsofrämjande arbetet utformas genom kontinuerligt avsatt tid, till exempel inom ramen för elevhälsomötena, där elevhälsan utreder vilka behov av förebyggande och hälsofrämjande insatser som finns på skolan,

planerar insatser, genomför samt följer upp effekterna av de genomförda insatserna.

- Att eleverna i alla årskurser på skolan ges en strukturerad studie- och yrkesvägledning.

### **Styrning och utveckling av verksamheten**

Skolinspektionen konstaterar att Norrtälje kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 4-7 §§ skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 4-7 §§ skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

### **Åtgärder**

- Att rektorn med lärare och övrig personal analyserar vad som påverkar och orsakar skolans kunskapsresultat på skol, klass- och ämnesnivå.
- Att rektorn utifrån analysen beslutar om utvecklingsåtgärder.
- Att rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärderna, och vem eller vilka som ansvarar för genomförandet.
- Att rektorn följer upp att utvecklingsområdena genomförs.
- Att det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras.

## **Bedömning**

Skolinspektionen bedömer att verksamheten vid Edsbro skola har brister inom flera områden. Tillsynen visar att det finns brister i skolans värdegrundsarbete då det saknas struktur för ett aktivt och gemensamt arbete för att skapa en miljö som bygger på respekt och delaktighet. Av utredningen framgår även att elevhälsan inte främst arbetar förebyggande och hälsofrämjande utan att de framför allt arbetar med åtgärdande insatser kopplat till enskilda elever. Tillsynen visar vidare att eleverna inte får den studie- och yrkesvägledning som de behöver för kunna göra framtida utbildnings- och yrkesval då det dagsläget saknas ett strukturerat arbete. Tillsynen visar även att det finns brister i skolans systematiska kvalitetsarbete avseende kunskapsresultaten. Utredningen visar att rektorn visserligen följer upp kunskapsresultaten men att den analys som görs främst utgår från enskilda elevers resultat. Rektorn beslutar inte heller om utvecklingsåtgärder som utgår från uppföljning och analys av kunskapsresultaten.

## Föreläggande

### Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen bedömer att det på skolan inte bedrivs ett aktivt och medvetet värdegrundsarbete. Utredningen visar att lärarna i viss mån arbetar med värdegrundsfrågor i undervisningen men att det saknas ett gemensamt värdegrundsarbete på skolan. Att det saknas ett aktivt och medvetet värdegrundsarbete för att skapa en miljö som präglas av respekt och delaktighet kan påverka den sociala gemenskapen som ger trygghet och vilja och lust att lära. Om detta inte eftersträvas kan det medföra att elevernas möjligheter att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling begränsas.

Av läroplanen framgår att eleven i skolan ska möta respekt för sin person och sitt arbete. Skolan ska sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära samt att skapa de bästa samlade betingelserna för elevernas bildning, tänkande och kunskapsutveckling. Vidare framgår att alla som arbetar i skolan i sin verksamhet ska bidra till att skolan präglas av solidaritet mellan människor. Lärarna ska öppet redovisa och diskutera skiljaktiga värderingar, uppfattningar och problem. Vidare ska de i samråd med övrig skolpersonal vidta nödvändiga åtgärder för att förebygga och motverka alla former av diskriminering och kränkande behandling.

Av intervjun med lärare, elevhälsan och med rektorn framgår att det saknas ett aktivt och medvetet värdegrundsarbete på skolan. Av intervjuerna framgår det saknas samsyn och struktur för hur Edsbro skola ska arbeta med värdegrundsfrågor. Lärare, elevhälsan och rektorn uppger alla att det finns utmaningar med främlingsfientlighet på skolan och att det är något som skolan borde arbeta förebyggande med. Lärare uppger att de arbetar med värdegrundsfrågor i undervisningen och att de tar tag i incidenter när de sker. Samtidigt önskar de att det fanns en gemensam struktur på skolan för hur värdegrundsarbetet ska bedrivas så att det inte består av enskilda insatser från respektive lärare. Av intervjun med elevhälsan framgår att skolan gemensamt behöver arbeta för att motverka främlingsfientlighet och att det är något som borde ingå som en del av planeringen för läsåret. Även rektorn delar den bild som lärare och representanter för elevhälsan beskriver i sina intervjuer. Rektorn uppger att det saknas ett värdegrundsarbete på skolan idag och att det behövs främjande insatser. Rektorn delar även lärarnas och elevhälsans bild av att det saknas ett förebyggande arbete för att motverka den främlingsfientlighet som finns hos vissa elever på skolan. Vidare uppger rektorn att skolan även skulle behöva arbeta med åldersövergripande insatser samt involvera föräldrar och vårdnadshavare i värdegrundsarbetet. Visserligen uppger rektorn att det har gjorts ett visst värdegrundsarbete under höstterminen men att arbetet främst bestått av åtgärdande insatser utifrån behov i en viss klass.

Även av intervjun med eleverna framgår att det finns brister i värdegrundsarbetet på skolan. Eleverna beskriver en delad bild av skolans värdegrundsarbete och att det saknas kontinuitet. Visserligen säger flera elever i intervjun med Skolinspektionen att de pratar om värdegrundsfrågor, som till exempel hur man ska vara mot varandra,

mänskliga rättigheter och jämlikhet, men eleverna beskriver även att detta sker ibland, sällan och inte så ofta.

### **Motivering till föreläggande som ingripande**

Då värdegrundsarbetet vid Edsbro skola inte uppfyller skollagens krav föreligger skäl att förelägga Norrtälje kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

### **Grundläggande förutsättningar för skolenheten**

#### *Elevhälsan arbetar inte förebyggande och hälsofrämjande*

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete. Utredningen visar att elevhälsan främst arbetar med åtgärdande insatser i enskilda elevärenden. Visserligen har en elevhälsorepresentant genomfört en gruppinsats i en av skolans klasser, men det saknas ett strukturerat arbete utifrån de behov av förebyggande och hälsofrämjande insatser som finns på skolan. Att det finns brister i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete innebär att elevhälsan inte tydligt stödjer elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Enligt skollagen ska det för eleverna i grundskolan finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande, och elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas.

I förarbetena till skollagen betonas att det ska finnas en samlad elevhälsa och det framgår att elevhälsoarbetet förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal, samt med övriga personalgrupper på skolan. Det anges även att elevhälsan i det individuellt inriktade arbetet har ett särskilt ansvar för att undanröja hinder för varje enskild elevs lärande och utveckling. De mer generellt inriktade uppgifterna, där elevhälsans medverkan är viktig, rör elevernas arbetsmiljö, skolans värdegrund som till exempel arbetet mot kränkande behandling och undervisningen om tobak, alkohol och andra droger och övrig livsstilsrelaterad ohälsa, jämställdhet samt sex- och samlevnadsundervisning. (Prop. 2009/2010:165 s. 276.)

Av intervjun med representanter för elevhälsan och med lärarna framgår att elevhälsan inte främst arbetar förebyggande och hälsofrämjande. Samtliga representanter för elevhälsan uppger i intervjun att elevhälsan huvudsakligen främst arbetar med åtgärdande insatser. Enligt representanterna har elevhälsan framför allt fokus på enskilda elevärenden och de beskriver att det förebyggande och hälsofrämjande arbetet "inte hinns med". Även av intervjun med lärare framgår att elevhälsan saknar tid för att arbeta förebyggande och hälsofrämjande. Lärare uppger att elevhälsans tid på skolan är begränsad och att det kan gå flera veckor mellan att de olika kompetenserna befinner sig på skolan. Av intervjun med eleverna framgår att de delar lärarnas bild av att elevhälsan inte är närvarande på skolan. Några elever berättar att varken kuratorn eller skolsköterskan har besökt elevernas klasser. Av intervjun med elevhälsan och med lärarna framgår att det finns behov av förebyggande och hälsofrämjande arbete på skolan, bland annat avseende värdegrundsfrågor som till exempel motverka främlingsfientlighet och att arbeta med respekt och attityder. Lärare uppger att de

önskar att elevhälsan kunde vara mer aktiva i arbetet med elevers attityder och att lärarna efterfrågar professionell hjälp i detta arbete. En representant för elevhälsan framför att det behövs hälsofrämjande insatser kring fysisk aktivitet. Av intervjun med representanterna för elevhälsan framgår att en kompetens inom elevhälsan har genomfört en gruppinsats i en klass utifrån ett behov som fanns att arbeta med normer och respekt. Samtliga intervjuade elevhälsorepresentanter säger att det behövs långsiktigt arbete på skolan, inte bara åtgärdande insatser, och att ett långsiktigt arbete skulle det ge resultat. Vidare framgår det av både intervjun med lärare och med elevhälsan att skolpsykolog inte ingår i skolans elevhälsoteam och att det endast är vid åtgärdande insatser i framförallt individärenden som denna används på skolan.

Även i intervjun med rektorn framgår att elevhälsans kompetenser inte främst arbetar förebyggande och hälsofrämjande. Rektorn delar även lärarnas och elevhälsans bild av att elevhälsan inte har förutsättningar att fullt ut arbeta förebyggande och hälsofrämjande. Rektorn uppger att skolans elevhälsa idag inte arbetar förebyggande och hälsofrämjande och att det är något rektorn önskar de kunde göra mer av. Rektorn uppger att det är framförallt kuratorn som behövs användas mer i det förebyggande trygghetsarbetet, genom att bland annat hålla i gruppsamtal med eleverna. Både rektorn och elevhälsan lyfter dock fram i intervjuer med Skolinspektionen att elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete är ett pågående utvecklingsarbete och något som diskuteras. Enligt rektorn hoppas han kunna konkretisera elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete i början av nästa läsår.

#### *Studie- och yrkesvägledningen brister*

Skolinspektionen bedömer att eleverna på Edsbro skola inte får en studie- och yrkesorienterad verksamhet som tillgodoser elevernas behov av vägledning inför deras framtida utbildnings- och yrkesval. Det finns i dagsläget inte något strukturerat arbete på skolan för att ge eleverna den vägledning de behöver. Även om rektorn efter tillsynsbesöket uppger att eleverna har fått viss studie- och yrkesvägledning uppger lärarna att de inte arbetar med studie- och yrkesvägledning som en del av undervisningen. Det innebär en risk att eleverna på skolan inte får det stöd de behöver för sina framtida val.

Enligt skollagen ska elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Rektorn har enligt läroplanen för grundskolan ett särskilt ansvar för att samverkan mellan skolor och arbetslivet utanför skolan utvecklas så att eleverna får konkreta erfarenheter av betydelse för deras val av fortsatt utbildning och yrkesinriktning. Rektorn har även ansvar för att den studie- och yrkesorienterande verksamheten organiseras så att eleverna får vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför fortsatt utbildning. Enligt läroplanen för grundskolan ska också studie- och yrkesvägledaren eller personal med motsvarande uppgifter informera och vägleda eleverna inför den fortsatta utbildningen och yrkesinriktningen, och vara till stöd för den övriga personalens studie- och yrkesorienterande insatser.

Av förarbeten till skollagen framgår att lärare, skolledare och särskilt utbildade studie- och yrkesvägledningsfunktionärer har ett gemensamt ansvar, men delvis olika roller, när det gäller information och vägledning till eleverna om framtida studier och arbetsliv. En förutsättning för att eleverna ska kunna utnyttja den stora frihet och de möjligheter till egna val som erbjuds är att de får en adekvat information, såväl utifrån sina intressen och förutsättningar som i förhållande till arbetsmarknadens behov. Vidare framgår att kompetens för studie- och yrkesvägledning främst finns hos personer som är anställda för denna verksamhet. Även rektorer och lärare har dock ett visst ansvar att förmedla sådan kunskap. (Prop. 2009/10:165 sid. 278 f. och 659).

Av tillsynen framgår att eleverna på Edsbro skola inte får någon studie- och yrkesvägledning. I begäran om information inför regelbunden tillsyn uppger rektorn att det inte finns någon studie- och yrkesvägledare kopplad till verksamheten på Edsbro skola men att skolan har en plan för studie- och yrkesvägledning. Av samma dokument framgår även att det är lärarna som ansvarar för att genomföra riktlinjerna i planen. Vid tillsynsbesöket bekräftar rektorn att skolan saknar studie- och yrkesvägledare och säger även att han önskar att det skulle finnas en studie- och yrkesvägledare knuten till skolan för att följa upp och bevaka detta arbete. Vidare uppger rektorn att skolans studie- och yrkesvägledningsplan aktualiserades under våren och att det än så länge "främst är ett dokument". Detta bekräftas av lärarintervjun där det framgår att lärarna nyligen fick dokumentet Edsbro skolas plan för studie- och yrkesvägledning men att de ännu inte har diskuterat den. En lärare säger att planen nog är för kommande läsår och att det är först då de ska börja arbeta med den. I samma intervju uppger lärarna att de inte arbetar med studie- och yrkesvägledningen som en del av undervisningen. I kommentarer till protokollet säger dock rektorn att flera delar av det som ingår i planen genomförs av lärare och att eleverna har fått studie- och yrkesvägledning även innan planen togs fram. Rektorn lägger även till att planen systematiserar arbetet vilket ger möjlighet till dokumentation och utvärdering. Visserligen säger lärarna att eleverna kan få vissa inslag av studie- och yrkesvägledning, bland annat genom studiebesök på banken, men de uppger även att de inte arbetar med studie- och yrkesvägledning som en del av undervisningen. Elevintervjun bekräftar att det saknas ett strukturerat studie- och yrkesvägledningsarbete på skolan idag. Några elever uppger att de inte brukar prata om yrken och arbete på lektionerna, några andra elever uppger att de har pratat om det men att det inte görs i alla årskurser.

### ***Motivering till föreläggande som ingripande***

Då Edsbro skola inte uppfyller skollagens krav föreligger skäl att förelägga Norrtälje kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

### **Styrning och utveckling av verksamheten**

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i Edsbro skolas systematiska kvalitetsarbete då analys av kunskapsresultaten främst sker på individnivå och det saknas utvecklingsåtgärder baserade på kunskapsuppföljningen och en analys av denna. Däremot framgår det av utredningen att skolan, via elevenkäter på gruppnivå, följer upp, analyserar och beslutar om utvecklingsåtgärder avseende elevernas

upplevelse av trygghet och studiero. Av utredningen framgår att rektorn följer upp kunskapsresultaten men att analysarbetet av kunskapsresultaten ofta utgår från enskilda elevers prestation. Att det finns brister i det systematiska kvalitetsarbetet försvårar förutsättningarna för rektorn att fatta beslut om relevanta åtgärder för att utveckla skolans verksamhet.

Enligt skollagen är det rektorns ansvar att se till att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt och kontinuerligt kvalitetsarbete som består av uppföljning, analys och utveckling av utbildningen och att detta arbete dokumenteras. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

Utredningen visar att det finns brister i Edsbro skolas analysarbete av kunskapsresultaten. Av intervjun med rektorn framgår att rektorn följer upp kunskapsresultaten via huvudmannens lärplattform där resultat finns uppdelat i bland annat klasser, ämnen och över tid. Vidare framgår det av utredningen att lärarna analyserar resultaten i slutet av varje termin. Däremot säger både rektorn och lärarna i intervjuerna med Skolinspektionen att analysarbetet ofta sker på individnivå då skolan har så pass få elever. Lärare uppger i intervjun att de inte diskuterar om till exempel skolan som helhet presterar sämre inom ett visst ämne utan att diskussioner kring kunskapsresultat sker på elevnivå. Rektorn säger att det är svårt att arbeta med kunskapsresultaten på aggregerad nivå då en enda elev kan utgöra en stor andel av en elevgrupp och att diskussionerna kring vad som påverkar resultaten ofta handlar om enskilda elevers prestation.

Vidare visar utredningen att rektorn inte beslutar om utvecklingsåtgärder utifrån analys av kunskapsresultat. I intervjun med Skolinspektionen säger rektorn att han inte har beslutat om några utvecklingsområden utifrån skolans kunskapsresultat. Som anledning anger rektorn att när han började på skolan för knappt 1,5 år sedan fanns det andra områden som rektorn behövde prioritera, som till exempel att öka tryggheten vilket enligt rektorn är grundläggande för att eleverna ska kunna prestera bättre i skolan. Skolinspektionen har tagit del av skolans arbetsplan för 2018/2019 i vilken beslutade utvecklingsområden presenteras. Utvecklingsområdena har valts utifrån skolans egen trygghetsenkät, analys av kränkningsrapporter samt huvudmannens Våga visa-enkät och avser huvudsakligen trygghet och studiero samt anpassningar i undervisningen. I kommenterar till protokollet uppger rektorn att ett av skolans utvecklingsområden är särskilt stöd och att genom att bli bättre på att anpassa undervisningen utifrån elevens behov bör kunskapsresultaten förbättras. Även om det finns beslutade utvecklingsåtgärder så utgår de inte från en tillräcklig analys av skolans kunskapsresultat.

Av tillsynen framgår däremot att skolan följer upp, analyserar och beslutar om utvecklingsåtgärder avseende trygghet och studiero. Av intervjuerna framgår att eleverna genomför trygghetsenkäter en gång per termin. Rektorn och lärarna uppger att enkätresultaten analyseras och att det ligger till grund för beslutade utvecklingsåtgärder.



**Motivering till föreläggande som ingripande**

Då det systematiska kvalitetsarbetet vid Edsbro skola inte uppfyller skollagens krav föreligger skäl att förelägga Norrtälje kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

**Områden där Skolinspektionen inte har funnit brister**

**Undervisning och lärande**

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Norrtälje kommun uppfyller författningarnas krav inom undervisning och lärande.

**Extra anpassningar och särskilt stöd**

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Norrtälje kommun uppfyller författningarnas krav inom extra anpassningar och särskilt stöd.

**Bedömning och betygssättning**

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Norrtälje kommun uppfyller författningarnas krav inom bedömning och betygssättning.

På Skolinspektionens vägnar

**X** Anna Möller

Beslutsfattare  
Signerat av: Anna Möller

**X** Indra Kullenberg

Föredragande  
Signerat av: Indra Kullenberg

**Allmänt om tillsynen:**

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på [www.skolinspektionen.se](http://www.skolinspektionen.se)

**Bilagor**

Bilaga 1: Fakta om Edsbro skola

## Fakta om Edsbro skola

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Norrtälje kommun under våren 2019. Edsbro skola besöktes av Skolinspektionen den 15 och 16 maj 2019.

Edsbro skola är en grundskola med elever från förskoleklass till och med årskurs 6 belägen i Norrtälje kommun. Vid tiden för tillsynen gick det 59 elever på skolan.

### Måluppfyllelse

#### Kunskapsresultat

##### *Årskurs 1*

Av skolans egen redovisning framgår att 85 procent av flickorna och 50 procent av pojkarna nådde kunskapskraven i läsförståelse vid läsårsslut 2017/2018.

##### *Årskurs 3*

Det saknas uppgifter över de nationella ämnesproven som genomfördes läsåret 2017/2018 i Skolverkets statistikdatabas.

Av skolans egen redovisning framgår att 100 procent av eleverna bedömdes nå kravnivån i ämnena svenska, matematik, naturorienterande ämnen och samhällsorienterande ämnen.

##### *Årskurs 6*

För läsåret 2017/2018 saknas uppgifter över de nationella ämnesproven samt en sammanställning av terminsbetygen i Skolverkets statistikdatabas.

Av skolans egen redovisning framgår att det endast gick pojkar i årskurs 6 läsåret 2017/2018. Alla elever nådde kunskapskraven i samtliga ämnen förutom idrott och hälsa (80 procent) och matematik (80 procent).

### Trygghet och studiero

Det saknas resultat från Skolinspektionens senaste skolenkät på grund av för få svarande elever.